Üksiknumber 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
V.K.P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sektsiooni häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Avatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lk.	3 r. kul.	Linnades 1 kuu	1 rbl.
viimasel „	1 „ „	aasta	— 11 rbl.
kesktmistel „	6 „ „	Maal 1 kuu	— 50 kop.
k-har. astt.	20 k. „	aasta	— 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 4 (2204) Teisipäewal, 6. jaanuaril 1925 8. aastakäik

Saadiku puutumatus Poolas.

18. detf. otfustas Poola maapäew kohtule wälja anda maapäewa saadikut, kommunist Lantzutzkit. Juba mõni päew enne otfuse tegemist oli maapäewa hoone politsei poolt sisse piiratud, kuid sellegi pääle waatamata läks politseil fm. Lantzutzkit korda ainult teisel päewal pääle otfuse wastuwõtmist arreteerida.

Kapitalistid päästungimisel.

Lokaut Rootsis.

Stokholmist, 1. jaan. — Rootsi kiutööstuse wabrikute omanikud kuulutasid lokauti wälja 28 tuhande töölisele. Lokaut kuulutati wälju konflikti tagajärjel töölistega, kes tööpalga kõrgendust nõudsid.

Daani kapitalistid hoiatawad parlamenti nende „majanduslikke õiguseid“ mitte puudutada.

Stokholmist, 1. jaan. — Daani ettewõtjatel oli rida koosolekuid, mille tähtsamaks otfuseks oli resolutsioon mitte lubada tööliste eestitaid wabriku ja tehaste administratsiooni. Resolutsioonis rõhutakse, et ettewõtte walitsemine peab olema täiesti ettewõtjate käes. Koosolekutel wõeti ka määrus wastu parlamenti hoiatada, et see ei annaks mingisuguseid seadusi wälja, mis korraldaksid tööpäewa pikkust.

Rahwuswaheline pagarite-ettewõtjate ühendus.

Pariisist, 1. jaan. — Belgia päälinnas Brüsselis oli pagarite-ettewõtjate rahwuswaheline kongress. Kongress oli Genfi konwerentsi otfuse wastu, mis keelab ära öötöö pagarikodades. Kongress otfustas luua rahwuswahelise pagarite-ettewõtjate ühingu wõitluseks Genfi konwerentsi määruste wastu.

8-tunnilise tööpäewa wastu.

Roomast, 1. jaan. — Slawjänski töösturite ühisus hääletas 8-tunnilise tööpäewa sisseseadmise wastu.

Poola tööstorid nõuawad töökaitse seaduste muutmist.

Warsjawist, 1. jaan. — Poola töösturite rahwuslik ühisus nõudis walitsuselt praegu walitsewate töökaitse seaduste muutmist tööpäewa pikkuse, juwitusaja, tööpalga maksmise ja puhkepäewade kohta.

Rumeenia töösturid nõuawad täit ekspluateerimise wabadust.

Wiinist, 2. jaan. — Rumeenia töösturid nõuawad walitsuse mittewahelesegamist tööliste ja ettewõtjate läbirääkimiste wahele.

Nõuawad tööpäewa pikendust.

Wiinist, 2 jaan. — Helweetsia ettewõtjate rahwuslik ühisus otfustas nõuda tööpäewa pikendust.

Ühine wäerind N. L. W. Liidu wastu.

„Euroopa Süda“ tahab enesele au teenida.

Berliinist, 4. jaan. Stresemanni ajaleht „Die Zeit“ trükib ära esimesel küljel Mölleri artikli, milles see kutsub üles „ühisele wäerinnale Nõukogude Liidu wastu“. Möller seletab Chamberlaini nõupidamist Herriot, Mussolini ja Watikaaniga, samuti ka „Matinis“ ilmunud Sauerweini kirjatööd Entente uuest poliitikast enamliku üleilmse hädaohu wastu ja arutab, kas tuleb Saksamaal astuda „tsiwiliseeritud Euroopa“ riikide kõrwale nende wõitluses Aasiaga ja enamlusega“.

Autor ei kahtle, et Inglismaal läheb korda lüüa Nõukogude Liidu ette kindlat seina Mustast merest kuni Poolani. „Kuid liitlaste plaanis on pragu: nemad ei otfustanud küsimust, misjugune seisukoht on Saksamaal, Euroopa südames. Kuigi Saksamaa sai jagu enamluse katkust oma jõududega, siiski ei annud entente temale suurt tähendust, nüüd muutub aga Saksamaa tähtsaks tegurits, millega arwestada tuleb enamluse wastu wõitluses“.

Kirjatükk lõpeb järgmiselt: „Sauerweini kirjatöö „Matinis“ awab suure wõimaluse targale Saksamaa poliitikale. Inglismaa kawatseb nii tõsiselt wõitlust alata enamluse wastu, et tema nähtawasti igasuguse diplomaatiku läbiläimise lõpetab Nõukogude Liiduga. Meie sakslased wõime täie rahuga oodata eelseiswaid ilmawapustusi, sest detsembri walimised näitasid, et Saksamaa on kommunistlikud ideed üle elanud. Kuid see wõte annab Saksamaale wõimaluse uuesti aktiiwset maailma poliitikat alustada“.

Sellest lõpulausest paistab wälja, et Saksamaa ise ei taha just nii tõsiselt Nõukogude Liidu wastu wälja astuda, kui Wene küsimust oma huwides ära kasutada.

„Püha liit“.

Wiinist, 4. jaan. Rumeenia töölliste partei leht „Aurora“ tungib ägedalt kallale Bratiano walitsusele ja Zankowile, süüdistades neid uue „püha liidu“ loomise katses.

Salgab.

Riiast, 4. jaan. Uhenduses Poola lehtede teadetega, et Läti riigipäewa esimehe Wesmanni sõidu sihiks Poolasse oli läbirääkida Poola presidendi Woizehowskiga ühise enamlaste wastase wäerinna loomiseks, teatab nüüd Wesmann Läti lehtede jõunumisaatjatele jutaajamisel, et Poola lehtede teated ei wastu tõele. Mingisuguseid poliitilisi läbirääkimisi Wesmann poolakatega pidanud ei ole.

Tinukate Eestist.

Kuidas kodanlus omale „enamust“ kindlustab.

Tallinna linnawolikogu ühise wäerinna kandidaatide nimekiri olewat juba 90-ni jõudnud. Järelejäänutest olewat aga paljud juba warem wangistatud, nagu Al. Multer, O. Eller, E. Himberg, Wilhelmine Kruut, Aliide Sommerling jt. Nüüd on linnawalitsus küsimuse üles tõstnud — järele küsida salapolitseist, kas „ülejäänud ühise wäerinna kandidaadid ka ustawad on.“ Eitawa wastuse saamise puhul jagatawat wabaksjaanud kohad kodanlikkude parteide wahel ära, kusjuures ka sotse ilma ei jäetawat.

Töörahwast tahetakse seaduslikult tappa.

Kohtuministeerium on walmistanud „riigikorra kaitseseaduse eelnõu“, mida lähemal ajal riigikogule esitatakse. Seaduse eelnõu jaguneb kahte osasse. Esimese osaga „keelatakse ära kõik organisatsioonid, ühingud, seltsid ja nende liidud, kes olgu kas awalikult eht warjatult 3. Internatsionaali alustel seistes selle põhimõtteid teostada püüawad, kes Eesti iseseiswust ja tema põhiseadust ei tunnista ning seda wägiwaldselt kukutada püüawad, eriti kes mõnda osa wabariigi maa-alast ära tahawad lahutada. **Ka riigikogus ning omawalitsuse esituse kogudes on sarnased rühmad keelatud.**“

Teine osa seaduse eelnõust annab endise tsaariaegse nuhtlusseaduse §§ 100 ja 102 jaoks „demokraatiku“ ilme, eht nagu seda kodanlik ajakirjandus ütleb „Eesti oludele ja põhiseadusele wastawa sisu, mis nende paragraafide käsitamise selgele ning ajakohasele alusele seab“. **Osawõtjaid „mässust“ riigikorra kukutamiseks karistatakse surmanuhtlusega** ja sellets ettewalmistajaid kuni 15-ne aastase sunnitööga. „Kõiki, kes wägiwaldseks riigikorra kukutamiseks, samuti ka Kommunistliku Internatsionaali põhimõtete elluwiimiseks ühinewad, karistatakse sunnitööga mitte üle 10 aasta.“

See seaduse eelnõu olewat neljast ministrist koosnewa kommisjoni kätte läbiwaatamiseks antud, mille järele see riigikogule lähemal ajal kinnitamiseks ette pannakse.

Rakettide laskmine keelatud.

Ulemtimuka Laidoneri päewakäsus nr. 22 tähendatakse, et wiimasel ajal lastawat piiriäärsete elanikkude poolt rakette õhku, mis rahwa seas erutatud meeleolu tekitawad. Laidoner keelab ära rakettide tarwitamise, ähwardades keelust üleastujeid rahatrahwiga kuni 300.000 margani ehk wangistusega kuni kolme kuuni.

Kes tahtsid werekoera Einbundi põrgu saata.

Teatawasti wisati 1. detf. ka end. siseministri ja „Kaja“ tolleaegse wastutawa toimetaja Einbundi korterisse pomm. Nüüd olewat nuhkidel korda läinud pommiwiskajaid tabada. Need on Tallinna poeglaste kaubanduskooli õpilased Pawel, Sein ja Klaaser. Arreteeritud olewat eeluurimise wangimaija paigutatud.

Uhenduses nende kolme õpilase tabamisega awaldas Laidoner päewakäsu, kus tähendab, et ka Tallinna õpetajate seminaar on „mässajaid“ oma õpilaste hulgast wälja eraldanud, nagu selleks olnud Lempo ja Nurk. See tulnud kõik koolijuhatuse nõrgast walwest, mille eest seminaari direktor Hans Roos Tallinna koolitõpetajate seminaari kohalt tagandatakse.

„Päewaleht“, kes need teated toob, ütleb, et kommunistide kihutustööl on kesktooli õpelaste hulgas edu olnud. Koolides on loodud kommunistlikud põrandaalused kollektiiwid, mis laiali on laotanud kommunistlikke lendlehte. Asi olla nii hästi organiseeritud olnud, et mõnes koolis õpilased järjekindlalt iga päew oma sahtlitest „riigiwastaseid lendlehti“ leidnud.

Kaswawa noorsoo tulewiku nimel nõuab „Pwl.“, et koolides rohkem tähelpanu pööratafs kommunistide kihutustöö halwamiseks.

See mees on töölisteklassi ühtluse wastane.

Udehest,
Amsterdami ametühisuste Internatsionaali sekretäär.

Werised sündmused Doirnenis.

Pariisist, 4 jaan. Mitmed isikud, kes nimetasid endid „uue demokraatia“ organisatsiooni liikmeteks, kes olid, nagu arwatakse, fascistide poolt saadetud prowokaatorid, katsusid panna toime Doirnenis, kus kestab edasi konserwiwabrikute tööliste strik, rahutusi, mille juures said haawata 5 inimest. „L'Humanite“ protesteerib ettewõtjate tegewiisi wastu, kes kihutawad üles streikijate tapmistele ja paneb ette, et selle kuritöö päraft tulewad fascistlikud organisatsioonid kinni panna.

Unitaarne töökonfederatsioon awaldas üleskutse, kus näitab ära, et weretöö Doirnenis langeb fascistide pääle ja kutsub üles energiliselt toetama streikijaid ja ühinema proletaarsete ühenduse komiteede ümber.

Cachin teatas parlamendi esimehele, et kohe pääle parlamendi awamist ta esineb arnandega Doirnenis ettetulnud weriste prowokatsiooniliste sündmuste asjus.

Nõukogwalitsus loeb kirjawahetuse „Sinowjewi kirja“ suhtes lõpetatuks.

Chamberlaini märgukiri sm. Rakowskile.

Inglise wälisasjade minister Chamberlain saatis sm. Rakowskile järgmise sisuga märgukirja:

„Sain kätte teie märgukirja, mida saatsite 22. detf. ja milles teie uuesti ette toote Sinowjewi poolt Inglise kommunistliku parteile 15. sept. saadetud kirja. Tema kuningliku suuruse walitsusel pole midagi juure tähendada märgukirjale, mis teile adressseeriti 21. now. ja milles see küsimus mitmekülgselt läbi harutati.

Chamberlain, 25. detf. 1924 a.“

Sm. Rakowski wastus.

„Mind wolitati minu walitsuse poolt teie 25. detf. saadetud märgukirja pääle wastates teatama, et Suurbritannia walitsuse äraütlemine nõukogwalitsuse ettepanekust — Sinowjewi kirja wõltsimise selgeks tegemiseks kokku kutsuda erapooletu wahekohus, tõendab sellega tema wõimetust kirja tõelikkuse äranäitamiseks. Seepäraft loeb nõukogwalitsus kirjawahetuse selles asjas lõpetatuks.

Rakowski.“

Wõitlus Poola mässuliste ja sõjawägede wahel.

Warsjawist, 3. jaan. Kremenetski kreisis, Wolõnias oli wõitlus partisaanide salga ja piiriäärse Poola korpuse wahel. Wõitlus kestis mitu tundi.

Uus järelkatsumine.

Ainult mõni kuu on sellest mööda, kui hiigla weeuputus Leningradile määratumat kahju tegi. See kahju oleks weelgi suurem olnud, kui mitte proletariaat ühemeelselt ja organiseeritult loodusejõududega wõitlusesse ei oleks astunud. Wähe oli wabrikuid ja tehaseid, mis weeuputuse läbi saanud kahjude tagajärjel kauemat aega olekſid seisnud: ühiselt aitas töörahwas kahjude kõrwaldamisele ning warsi oli Leningrad jällegi endises seisukorras.

Seda tööd kiirendas kahtlemata tõeolu, et Leningradi töörahwas oma wõitluses loodusega mitte ükſi ei jäänud. Teda toetas töörahwas kogu S. N. W. Liidu ulatuses. Korjandused walguſid igalt poolt Leningradi, kannatada saanud Leningradi töölist toetas kõik töörahwas üleliidulises ulatuses. Ühisel jõul arstiti puna'e Leningradi haawad.

Kuid nüüd — kolme ja poole kuu järele — hakkas wesi uuesti Leningradi oma alla matma. Laupäewa õhtul elas punane Leningrad uuesti hädahoiulikke filmapilke üle — uulitsatele ilmus wesi.

Kuid praegune stüühia ei leidnud Leningradi enam ettewalmistama'a eest. Niipea, kui wesi üle kolme jala oli tõusnud, seadis Leningradi proletariaat ennast wõitlusewalmis. Kui wesi 5 jalga oli tõusnud, astus Leningradi töörahwas otsekohesesse wõitlusesse. Weetõus leidis ees haruldase organiseerimuse. Keskstaabiks oli linna komendandi juure loodud kolmik, kelle alla kuulusid raiooni kolmikud, wiimaste alla kolmikud igas ettewõttes, wabrikus, tehases jne. Need omakord mobiliseerisid kõik töölised ja teenijad. Kõik seisid omal kohtadel — administratsioon, töölised, teenijad, miilits, sõjawägi, laewawägi. Madalamatest kohtadest kanti warandus kõrgemale, tehti ettewalmistusi inimeste päästmiseks, kui selleks tarwidus oleks olnud. Kuid seda ei olnud tarwis. Torm hakkas raugema, wesi tagasi tõmbama. Hädaoht oli sedapuhku mööda. Ja ainult see tõeolu, et Leningradi proletariaat stüühiaga nii organiseeritult wõitlema tõttas, hoidis ära suuremad kahjud. Esialgsete kakkuwõtete järele on need õige wäikſed. Leningradi töörahwas wõitis stüühia.

Tſt.

Kodanluse maalt.

Aurulaewa hukkumine ühes 200 reisijaga.

New-Yorgist, 4. jaan. Teadmata kadus Mekſiku aurulaew „Tama-Ulipa," kes 200 reisijaga 23. detsembril Wera-Crutzist Fronteri wälja sõitis ja seni weel pärale jõudnud pole. Arwatakse, et ta hukkus tormi käes.

Saladuslik haigus.

Londonist, 4. jaan. Korretši raioonis, Persia ja Afganistani piiril, möllab saladuslik haigus, mis wiimaste 10 päewa wältel surmas 200 inimest. Haigeksjäajatel algab ninast, suust ja silmist werejooks ja lühikese aja jooksul surewad.

Bernhard Shaw jäi haigeks.

Londonist, 4. jaan. Bernhard Shaw, kelle terwis wiimasel ajal on hädiseks muutunud, sõitis parandamisele Madeira saarele.

Rumeenia suurendab laewastikku

Wiinist, 4. jaan. Itaaliasse komandeeritud meresaatkond jõudis tagasi Bukaresti ning esimees ettekandega sõjaministeeriumis Itaalia laewastiku olukorra kohta. Rumeenia walitsus, kes omandas Itaalialt kaks sõjalaewa, kawatseb lähemal ajal asuda weealuse laewastiku ja nende tarwis erilise sadama ehitamisele.

Talupoegade partei liikmete hulgalised kinniwõtmised Jugo-Slaawias.

Wiinist, 4. jaan. Pääle dekreedi wäljaandmist, mille järele Raditshi partei ära keelati, arreteeriti kõik partei juhatuse liikmed ja nende seas ka parlamendi liige Mazek, kes pidi puutumata olema.

Raditshi elukoht on teadmata. Kinniwõtmisi korraldakse Sagrebis ja kogu Horwatias. Walitsus kawatseb takistada Raditshi partei wäljaastumisi walimistel ka teise nime all.

Eesti mark.

Üks majandusliku elu mõõdupuudest on kahtlemata rahakurs. Selle baromeetri abil näeme meie kuidas ühes ehk teises riigis majandus edeneb ehk langeb, milliseid kõikumisi majandus üldse üle elab. Sama mõõdupuud Eesti demokraatliku wabariigi kohta tarwitades, saame järgmise pildi:

1923 a.	jaan.	maksis	1	dollar	342 mrk.
„	mais	„	„	„	339 „
„	juunis	„	„	„	347 „
„	nowebr.	„	„	„	357½ „
„	detsembr.	„	„	„	387½ „
1924 a.	jaanuar.	„	„	„	388 „
„	weebr.	„	„	„	379½ „
„	mais	„	„	„	383 „
„	juunis	„	„	„	415 „
„	augustis	„	„	„	460 „
„	oktoobr.	„	„	„	406½ „
„	now.	„	„	„	376 „
„	detš.	„	„	„	375 „

Ainult kõige pääliskaudsemat pilku nende arwude rea pääle heites, paistab silmi marga kursi äärmine kõikumine. (Käesolewad arwud on ametlikud. Mustal börsel olid need kõikumised aga palju järsumad ning wiisid enesega tihti kaasa ametliku kursi). Tabelist näeme, et järsum langemine sündis 1923 a. detsembris. Sel ajal oli Eesti pangal tarwitada umbes 30-ne miljoni marga wäärtuses wäliswaluutat, see on sarnane summake, millest kõige hädalisemaks wäljaminekuteks ei jatku ka sarnasele riigikesele, nagu seda on Eesti demokraatlik wabariik. Selle tagajärjel hakkas Eesti pank wäliswaluutat müüma ainult kõige hädalisemate sissesõitude jaoks, s. o. panga seaduste järele oli nõudmine pakkumisest suurem, mille tagajärjel mark hüppe alla poole teeb ja 1924 a. jaanuaris 388 pääle jõuab. See nähtus paneb walitsuse ärewusesse ning appi wõetakse Wene käest rahulepingu põhjal saadud kullatagawarad, millest 2 miljoni wäljamaale maha müüdakse. See operatsioon päästab seisukorda, sest weebruaris tõuseb mark poole punkti wõrra — 379½. Kuid see seisukord ei kesta kuigi kaua, sest juba mais hakkab mark uuesti langema, tehes hüppe 383 pääle, säält juunis 415 pääle ja augustis isegi 460 pääle, mis marga langemisel kõige kõrgem punt. Septembris sünnib aga häkiline pööre — mark tõuseb terwelt 53½ punkti, jõudes oktoobris 406½ pääle. Kust tuli see hiigla hüpe, mille sarnast normaalrahaasjanduses kunagi ette ei tule? Tarwis ainult selleaegset ajakirjandust silmis pidada, mis meile ülesseatud küsimuse pääle wastuse annab.

Laenude andmine tööstusele ja kaubandusele pandi kinni. Warem antud laenusid hakati kõige kiiremas torras sisse nõudma, mille tagajärjel üks äri teise järele oma ukſed sulus, ühe ärile teise järele oksjon tehti. Suluti isegi pankade ukſed, müüdi maha talud jne. Sel teel saadi siis nii kaugele, et marga e jälle uuesti jalad alla aeti. Nowebris teeb marga kurs jälle hüppe 376 pääle ja jõuab detsembris 375 juure, s. o. jõuab peaaegu sinna, kus ta oli 1923 a. detsembris.

Paistab nagu oleks Eesti rahaasjandus nüüd jälle „korras", sest ta on jõudnud samale seisukohale, kus wiibis 1923 a. detsembris, lõtwuse wahe on ju ainult 1,1 protsenti. Kuid meie teame, et Eesti marka on alati kunstlikult ülewal hoitud ning selle stabiliseerimiseks on kulutatud isegi Tartu lepingu põhjal Wene käest saadud kuld hambaraha. Seepärast ei rahulda meid põrmugi ametlik marga kurs, waid wõtame selle wõrdlusena weel elu enese. Siit saame aga otse üllatawa näituse, et Eesti marga kursi ametlik wee pääl hoidmine kunstlik on.

Selgituseks toome arwud. 1923 a. detsembri algul maksid 55 tähtsamat ainet ja ainete sorti (n. n. elamiseelarwe) 83.537 marka, 1924 aastal samal ajal aga juba 110.323 marka! Seega on elukallidus tõusnud 32 protsenti, mark aga langenud 1,1 protsenti! Mida nüüd uskuda: kas tõsist elu ehk Eesti wabariigi walitsuse margakursi? Meie arwates küll esimest, sest kunstlikult ülewal hoitud margakursil ei ole Eesti majanduse hindamises mingisugust tähtsust. Eesti majanduse kõikumine on silmaga nähtaw, see paistab juba ametliku margakursi kõikumisest, paistab aga weel rohkem tõsisest elust. Eestis on elukallidus aasta jooksul 32 protš. wõrra tõusnud, barbaarlikul Wenemaal aga umbes (tindlaid arwusi käepärast ei ole) samapalju odawnenud. Kus on siis nüüd majandusliku elu edenemist märgata!

K. T.

S. N. W. Liidu tunnistamise eel Portugaalia poolt.

Pariisist, 4. jaan. Lissabonist saadud teadete põhjal kawatseb Portugaalia ministrite nõukogu tunnistada nõukoguwalitsust de-jure.

Tormid Balti merel.

Balti merel kestawad tormid edasi, wahel kõwenedes, wahel nõrgenedes.

Lenini sõjawastaliste kõnede eest.

Praagast, 4. jaan. Tshehi kompartei keskkomitee sekretäär Sapotoţki mõisteti selle eest wangi 9 kuuks, et ta tarwitas omas kõnes 27. juulil läinud aastal sõjawastalise meeleawalduse puhul wäljawõtteid Lenini sõjawastalistest kirjatükkidest.

Diplomaatiliste kirjade wargus.

Warsjawist, 4. jaan. Öösel wastu puhkepäewa tungisid tundmatud kurjategijad Tshehi-Slowaakia saatkonda sisse, kus nad tulekindlat kapi lahti murdes ära warastasid diplomaatilisi kirje, awasid nummerdatud kirjaümbrikud. Rahakappi ei puudutatud. Nähtawasti on wargus poliitilise rühma kätetöö.

Sl. Ruth Fischer wabaduses.

Berliinist, 3. jaan. Wiinist saadud wiimaste teadete järele on sl. Ruth Fischer arresti alt wabastatud.

2. Internatsionaali täidesaatwa komitee istangult.

Pariisist, 4. jaan. Pääle Inglise saatkonnaga nõupidamist, mis kandis era laadi, kogusid 2. Internatsionaali tegelased kokku oma esimesele istangule. Istangu tegelikku tööd weel ei alatud. Prantsusmaad esitawad saadikud: Blum, Braque ja Longue, Wenemaad (!) Dan ja üks Brüsseli ajalehe „Peuple" toimetajatest.

Nõukogude maalt.

Sm. Lenini surma esimene aastapäew.

W. K. P. keskkomitee ringkiri.

21. jaanuaril 1925 aastal täiub esimene aasta sm. Lenini surmast. Ühenduses sellega 1. kuni 25. jaanuarini on waja laiendada agit.-propagandalist tööd parteis eneses kui ka laiade töötawate kihtide keskel. Selle töö aluseks peame wõtma meie praeguseaja tähtsamad ülesanded: W.K.P. ridade maksimaalne liitumine leninismi lipu all, otsustawa löögi andmine Lenini liini moonutamise katsete wastu meie parteis, edaspidine töölismassside koondumine meie partei ümber, tööstuse tõstmine ja töömiljakuse suurenemine, tööliste ja talupoegade wahelise sideme kõwenemine, kogu parteilise töö suurendamine ja süwendamine külas.

Soowitaw on korraldada üks ehk kaks lahtist ringikese koosolekut leninismi küsimuste uurimiseks töölistele ja talupoegadele, kus selleks ettewalmistused tehtud, edasi anda parteisse W. L. K. N. U. liikmeid ja kandidaate, samuti W. L. K. N. U. — pioneere. Soowitaw on ka kui igasuguste klubide, lastemajade, warjupaikade, Lenini nurkade, tööstuslikute nurkade, koolide, ringide j. t. pidulik awamine edasi lükatakse nende päewade pääle. Demonstratsioone korraldada pole tarwis.

Aastapäewa läbiwiimiseks kohtadel, kubkomide, kreisikomiteede juures moodustada erilised kommisjonid wastutawate parteiorganisatsioonide esitajate juhtimisel.

Tagakaukaasias külmad ja lumetuisud.

Tifliisist teatatakse, kolm päewa tagasi uuesti korduw lumetuisk mattis kinni raudtee liikumise Tagakaukaasia raudteede ida piirkonnas. Tuisk möllas ka Kischlö-Baku piirkonnas. Teedele on kuhjatud määratu lumehanged. Lääne piirkonnas Tifliis-Baku liikumine seati uuesti jalule. Liikumine kestab normaalselt lõuna ringkonnas.

Juba teist nädalat möllawad Tifliisis enneolemata külmad. Kraadiklaas näitab 16—17 kraadi alla nulli. Aserbeidshanist teatatakse, et lumi tõusis sääl kuni 1 arsšina kõrgusele. Niisama ennenägemata külmad. Talupoegadel külmasid ära seab ja sarwloomad. Külm häwitas ära kartuli ja puuwilja tagawarad.

Kahetis on samuti wiimastel päewadel ennenägemata külm aset wõtnud. Külma on pääle 10 kraadi.

Nõupidamine nõukogude ülesehitamisest.

Eila awati S. N. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee juures nõupidamine nõukogude ülesehituse küsimuse kohta.

Naistööliste lahtilaskmisest.

Kommunaal majapidamise tööliste ametühisuse keskkomitee pani ette oma osakondadele mitte lubada tramwaiteenistusest naistöölisi töölt tagandada ilma mõjuwate põhjuste ettetoomiseta. Naistööliste tramwaiteenistusest lahtilaskmine wõib sündida üldisel alusel. Kui on tarwis, siis wõib lahti lasta ka meestöölisi, mitte aga ükſi naistöölisi. See ettekirjutus saadeti sellepärast wälja, et kohtadelt saadud teadetel kawatseti naisterahwaid massiliselt lahti lasta.

Raudteelaste palgamäärad.

Jaanuarikuuks määrati raudteelaste aluspalgamäär tindlaks päälinna wõös 9 rbl. 50 k. ja esimeses wöös, esimeses järgus 6 rbl. 32 kop. Sellejärele saawad nüüd esimese järgu raudteelased palgalisa 50%, 2 järk — 40 protš., 3 järk — 30 protš., 4 järk — 25 protš., 5 järk — 20 protš., 6 järk — 25 protš., 7 järk — 10 protš. ja 8 järk 5 protš.

Raadio-telefoni jaam Taschkendis.

Usbeki rewkomitee annetas summa laialulatusliku raadiojaama ehituseks Taschkenti. Esialgselt rahuldaks jaam ainult Taschkendi tarwitusi. Edaspidi kawatsetakse laiendada tema raiooni kuni Samarkandini.

Küla uurimine Kesk-Aasias.

Taschkendist teatatakse, 120 Kesk-Aasia üliõpilast saadeti kohtadele küla uurimistööd tegema.

Uus korterimaks.

Siseasjade kommissariaat pani ette kohalistele kub. täidesaatwate komiteedele asuda määruse elluwiimisele, mille järele korterimaks edaspidi arwatakse meetrisüsteemi järele. Määruse järele maksawad isikud kel on 1. ehk 2. järgu patentid, mitte wähem kui 66 kop. ruutmeetrist, mittetööst saadud sissetulekute pääl elawad isikud maksawad 1 r. 10 k., wabaelukutsega isikud 44 kop. kuni 1 rbl. 10 k. ruutmeetri eest.

Moskwas ja Leningradis wõib kub. täidesaatwa komitee lubaga wõtta wabaelukutsega isikutelt meetri eest kuni 2 r. 20 k. Wäikeettewõtjad ja täistöölised maksawad 22 kop. kuni 66 kop.

Kuni 30 rubla kuus teenides, on korterimaks 2 kop. kuni 4,5 kop., 30—50 rbl. — 4,5 k. — 9 k., 50—70 r. — 9 k.— 13 k, 70—100 r. — 13 k. — 20 kop., 100—150 r. — 20—26½ k., üle 150 r. uus teeniwad isikud maksawad iga järgnewa 10 rubla päält — 2 k. ruutmeetri päält. Nende normide järele wõetakse maksu ainult 9 ruutmeetri (2 ruutsülla) suuruse korteripinna suuruse järele.

Protest Eesti timukate wastu.

Samarkandi sõjahaigemaja ja Samarkandi garnisoni arstiteaduse tööliste ühendatud koosolek 23. detsembril 1924 a. wõttis järgmise resolutsiooni wastu:

„Ära kuulates Turkestani sanitaarwalitsuse kommissari Liiwi aruannet ülesastumisest Tallinnas ja arsti Poljakowi tapmisest, kes arstlikku abi andis rewolutsionääridele, usume kindlasti meie, Samarkandi sõjawäe haigemaja ja Samarkandi garnisoni arstiteaduse tööliſed, et ei ükſikud mahalaskmised ega massilised tapmised ja kodanliku walitsuse hirwitused töölisteklassi üle, kes püüab wabaneda kapitaali ikkest ja jaunewad wabanemist, ei nõrgenda proletariadi jõudu wõitluses kodanlusega. Kogu haritud ilma ees awaldame meie tulist protesti jämeda ja alatu

hirwitamise üle sanitaartööliste wastu, kes oma ametikohut täitis. Timukate alatu tegu ei surma algonud töörahwa wabastuse wõitlust ja ei suuda takistada kommunismi wõitu".

Eesti kodanluse werise terrori wastu.

— Iwanowo-Wosnesenskis, kub. arstide sektsiooni büroo loeb alatuks Eesti wõimude teguviisi, maha lasta arsti tema kohuste täitmisel.

— Moskwa sanitaar-arstide kub. osakonna arstide büroo awaldab oma pahameelt dr. Poljakowi tapmise puhul kogu Moskwa linna ja kub. arstide nimel. Eesti kodanluse kuritegu paljastab tema silmakirjalikkust, klassilist wihawaenu ja kutsub wälja kogu ilma intelligentsia protestid.

— Arsti-sanitaar tööliste ametühisuse arstide sektsioon awaldab oma sügawat rahulolematust metsiku omakohu wastu, mis Eesti kodanlus dr. Poljakowi tapmisega korda saatis.

— Teadusliikude tööliste maja juhatus, arutades sõnumit dr. Poljakowi tapmise kohta Eesti wõimude poolt, leiab, et sarnane teguwiis rikub ära kõige elementaarsemad õiguse ja humaansuse põhimõtted.

— Kurortide kliinikute arstide konwerents awaldab oma terawat protesti dr. Poljakowi barbaarse tapmise puhul, kes ausalt oma kohuste täitmisel wiibis. Konwerents kutsus üles terwe ilma arste awaldama oma protesti sarnase kuulmata teguwiisi wastu.

— Prof. Snegirjewi nim. haigemaja ja ambulatooriumi arstide konwerents austas püstitõustes dr. Poljakowi, ning saatis oma needuse Eestimaa kultuurilisele demokraatiale, kutsub üles kõiki arste awaldama protesti 20. aastasaja barbaaride wastu.

Rahwamajandus.

Kooperatsioon.

Abi töötawatele talupoegadele

Läinud aastal oli Leningradi kubermangus 40 melioratiiwühisust, 2.300 liikmega. Nende ühisuste abil kawatsetakse parandamise alla wõtta umbes 15.000 dessatiini maapinda. Nende kaudu laotati läinud aastal laiali 78.000 puuda kunstliku wäetusainet. Käesolewal aastal wiiakse see arw kuni 112.000 puudani.

Kooperatiiwsed uudised.

— Uhes „Petrorairabkoopi" kaupluses on alalise wärske weewooluga akwaarium. See annab wõimaluse töölistele osta wärsket kala. Sarnaseid akwaariume kawatsetakse sissewiia ka teistesse kauplustesse.

— Huwitawat katset tegi „Krasnoje Snamja" kooperatiiw. Kõigis poodides ja putkades awati raamatute müük. Selle uudise kutsus wälja tööliste kaswaw nõue raamatute järele.

Omahinna odawamaks muutmine kohalikus tööstuses.

Selles küsimuses oleme hulk edasi jõudnud. Oleme kätte saanud tuntawaid tagajärgi. Kuid siiski peame alla kriipsutama, et need tagajärjed igalpool pole mitte ühewõrdsed. Ettewõtetes, mis asuwad laial tegewusealusel, on saaduste üksuste omahind rohkem odawnenud kui neis ettewõtetes, mis on nõrgad ja halwasti sisseseatud. Nii aktsiisita tuletikkude omahind langes 1923 a. oktoobrist 9 rbl. 66 k. päält kuni 1924 a. juunini 6 rbl. 68 k. päale. Omahinna alanemine langeb just sündikaatidesse ühinenud ettewõtete päale, kes paremini organiseeritud ja milledes kesktmiselt töötab 510 inimest, samal ajal kui wõljaspool sündikaate olewates ettewõtetes töötab 170 inimest. Sündikatiseerimata tuletiku tööstuses wõime tähele panna walmistuse koondumist.

Sama nähtust wõime märgata ka paberitööstuses. Nii on ühe inimese töötwiljakus S. N. W. L. paberi kesktrustis 2.600 rubla aastas, Leningradi paberitrustis 4.400 rubla ja kohalikus tööstuses 1.600 rubla. Käsikäes sellega näeme ka kuidas muutub nende saaduste omahind tema walmistajatele. Ümblustööstuses peatse walmistamise omahind alanes 4 rbl. kuni 2 r. 50 kopikani ja talupoja riide päält 10 rbl. — 7 rublani.

Nahatööstuses, kus aasta jooksul tõusis ühe inimese walmistus 3.420 rublast (enesõjaaegne määr) kuni 3.885 rublani, kestmine oma hind alanes: 1 puuda tallanahkade eest 45 r. 31 k. päält kuni 3 r. 29 k, 1 paari saabaste eest 21 rbl. kuni 14 r. 15 k. ja 1 naela kroomnaha eest 1 rbl. 15 kop. kuni 80 kop.

Keemia tööstuses alanes omahind kestmiselt 90 k. päält 74 kop. päale.

Klaasi-portselaani tööstuses omahind 1 kasti aknaklaaside eest alanes 53 r. 60 k. kuni 44 r. 23 k, portselaani riistade päält 18 r. 63 k. 17 r. 36 k., faiansriistade päält 7 r. 88 k. päält — 7 r. 32 kop. Wastawalt tõusis ühe töölise tööwiljakus aastas 700 rbl.—900 rbl., 395—484 r. ja 572—627 r.

Mahorkatööstuses ühe töölise aastase tööwiljakuse tõstmise tagajärjel 4.209 rbl. — 5.332 rublani alanes mahorka kasti hind 20 rbl. 16 kop. — 18 r. 47 kop. Ninatubaku omahind wastupidi kõrgenes 12 r. 75 k. — 13 r. 25 k. päale tooreaine kallinemise tagajärjel.

Kohalikus tööstuses oli 1923—24 a. waheaegu, kuid ka temas oli märgata terwendawat edasipüüdu meie riigi majanduslises ülesehituse töös. Omas edasiliikumise arenemises kohalik tööstus mitte ükski ei suurenenud laiemale, waid ka sügawamale, walmistuse realiseerimise, tööwiljakuse tõstmise ja omahinna alandamise poole 1923—24 aastal saawutatud edusamme ei tule mitte ükski kindlustada, waid laiendada ja süwendada. Ka edaspidi on waja walmistust ratsionaliseerida, teda koondades suurematesse üksustesse ja tõstes tööwiljakust. M. K.

Leningradi teated.

Weeuputus Leningradis.

2. jaanuaril, päewal, pani tähele pää geofüüsika obserwatoorium, et Soome lahes kogusid kokku tsükloonid lõuna ja lõuna lääne sihis, mis harilikult enesega kaasa toowad Leningradile weetõusu.

Ohtul muutus olukord kaunis ähwardawaks. Riiast tuli telegramm, kus tähendati weepinna tõusmisest Liibawis ja Windawis. Obserwatooriumis seati sisse öösine wahikord.

Umbes kell 12 öösel jõudis pärale esimene weepuhang Neewasse, tõstes tema pinna 3 jalga kõrgemaks. Kuid see laine oli lühikese kestwusega ja wesi alanes uuesti.

Umbes kell 12 päewal, 3. jaanuaril, barometri järjekindlal langemisel tuli uus laine, kuid niisama lühikese kestwusega, tõstes ajutiselt weepinna uuesti 3 jalga üle hariliku kõrguse.

Kell 4 päewal saadi Riiast uus telegramm, mis kõneles, et Liibawis kestpäewal wesi oli 70 sentimeetrit ja Windawis — 90 sentimeetrit kõrgemal kui harilikult. Puhuwad lõuna-lääne tuuled. Sel ajal oli meil tuulejõud 13 meetrit sekundis. Algas uus weetõus ja õhtul kell 9,30 minutit tõusis weepind kõrgemale tipule, 7 jalga 7 tolli. Tuulejõud tõusis kuni 18 meetrini sekundis. Pääle selle algas pikkamisi weepind alanema, nii et kell 1,30 min. öösel wesi seisis kõrgemal harilikuseest 5 jalga. Tuulejõud oli weel kaunis tugew—12 meetrit sekundis.

Järgmisel hommikul kella kaheksaks alanes tuulejõud 1 meetrini sekundis, weepind oli kõrgemal 2 jalga 1 toll, ja kell 10 hommikul alanes ta kuni 1 jala 10 tollini.

Leeningradi linn wõttis wastu uue weeuputuse organiseeritult. Olewate andmete tõttu wõib otsustada, et kuigi kahjusi on, siiski on nad wõrdlemisi wäikesed. Inimohwreid pole seni weel registreeritud. Tehastes jatkati tööd normaalselt.

Uued stipendiumid Leningradi üliõppuritele.

Keskstipendiaal-kommisjon jagas Leningradi üliõppurkonnale täiendawaid stipendiume.

613 stipendiumi anti juure neile riigistipendiaatidele, kes waremalt said alla 20 rubla.

Ülejäänud 2040 stipendiumi jagati kõrgemate koolide wahel. Kõige suurema arwu — umbes 400 stipendiumi — sai politehnika instituut, riigi ülikool — 200 stip., tehnoloogia instituut — üle 180.

Stipendiumid arwatakse 1. oktoobrist.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Leningradi kub.

Tuleb energilisemalt tööle asuda.

(Punase Pustoschi asundus).

Paar aastat tagasi wõtsid osa meie asunikkudest nõuks koolimaja ehitada, mis nüüd peaaegu walmis on. Suurem osa asunikkudest heitis asja pääle käega. Kuid just nagu nende kiuste edenes koolimaja ehitamine.

Tänawu sügisel organiseeriti kohaliku õpetaja jl. Warese algatusel punane nurk, kus töötawad põllutöö-, laulu-, muusikaning näiteringid. Näitering töötab kaunis rahuloldawalt, kuna lauluringi tegewus juhatuse puuduse tõttu on üsna soiku jäänud. Põllutööring aga ei awalda ühtegi elumärki, mis küll juhataja arwesse panna tuleb.

Siin on ka kirjaoskamatuse likwideerimise kool, kuid see, õnnetu, on noorte poolt „surma mõistetud". Koolis käiwad ainult mõned noored, kuna teised on huwitatud ainult küla „guljänkast".

Noored, nõnda edasi kesta ei wõi!

Pustoschlane.

Oma otsus tuleb ellu wiia.

(Tikopesa asundus, Kingisepa kreisis).

Koolilastele tuleb puhas wesi muretseda.

Kenadel otsustati asunikkude üldkoosolekul kooli kaewu töö kulud oma kanda wõtta. Kuid pääle selle ei ole sellest asjast midagi enam kuulda. Lapsed on juba koolis ja käiwad weel kusagilt august toomas, mis joogiks kõlbmata.

Kes on selles süüdi?

Uks ütleb, et koolinõukogu, teine, et külanõukogu. Kuid siin on süüdi asunikud ise. Nad ei pea üldisi huwisid silmas.

Kui asunikud wähegi oleks ühiskonna huwisid silmas pidada tahtnud, siis oleks wõinud pika suwe jooksul Tikopesa suur asundus koolile kaewu teha.

Kreisi terwishoiu osakonnal tuleb selle pääle tähelpanu pöörata, sest lastel on wõimata niisugust solgiwett juua.

A. Kast.

Tarwitame otstarbekohaselt.

(Begunitsa wald, Trotski kr.).

Kiriku asemele jää keller.

Endisel ajal sundisid papid Tehkowa koguduse liikmeid kiriku ehituse jaoks kiwa kokku wedama ja korjasid raha.

Judenitshi bandede ajal läks köster Eestisse ja wõttis omaga kiriku kassa, jättes „maha" petetuid usklikke. „Uuel kodumaal" arwas ta asuda politsei teenistusse, suure Eesti politsei jaoskonda kirjutajaks.

Kaikino ja Priiskowa Eesti asunikud, arusaades, et praegu talupoegadel ja töölistel pole waja pimeduse templit, pöörasid palwega wallanõukogu poole, neist kiwidest üles ehitada ühispiima keller, mille pääle ka luba said.

Oige, asunikud, et otstarbekohaselt talitasite. Päältwaataja.

Nowgorodi kub.

Sammume edasi.

(Kamenka asundus, Waldai kr.).

Asutakse ühistööle. Asutatud ning asutamisel on mitmed kultuur-haridusliku ringid. Usk tunnistatakse muinasjooks.

Aastat 15 tagasi asusid siia 27 wersta Lõtshkowa jaamast põhjapoole metsa raiendikkudesse ja rabadesse esimesed pered eestlasi — Liiwimaa moonakaid ja kehwikuid, kellede arw ühes lätlastega ulatab 33 pereni.

Asunduse majanduslik seisukord on kehwapoolne, sest ta on noor ning maad madalad ja mitte wiljarikkad.

Ühistööst tuleb ära näidata sõepõletamise artelli Leningradi jaoks. Esimene sõe proow on juba walmis, oodatakse paremat teed, et neid jaama wedada.

Wäliskooli alal on loodud näite- ja lauluring. Lugemisering ja keelpillide orkester on ka sündimas.

Ringidest aktiiwselt osawõtjaid on pääle tosina, 13 kuni 56 aasta wanaduseni.

Usuhullustusest pole siin juttu. Puudub palwemaja. Asunikud tunnewad koolile kaasa ning wõtawad ta saatusest õige elawalt osa. Koolilapsed peawad usku muinasjooks.

Wäsimata edasi noorsoo walgustamises!

A. Lillo.

Põhja-Düüna kub.

Nõukogud ja rahwuswähemused.

Raiooni nõukogu töötab tagajärjerikkalt. Uuelt täidesaatwalt komiteelt loodame weel wiljarikkamat tööd.

Põhja-Düüna asunduste kesskohas — Opaarinos peeti ära raiooni nõukogude teine kongress.

See on teine kongress pääle raiooni loomise ja nende wahet on pool aastat.

Pool aastat — pole mitte pikk aeg, kuid ometi selle aja jooksul on rahwale ligiseisew autoriteetne kesskoht — raiooni täidesaatew komitee korda saatnud nii mõndagi nimetamise wäärilist, nii mõndagi, mida ei suutnud teha endised juhtiwad nõukogude orgaanid, mis kohalikust rahwast kaugel asusid.

Rahwuswähemused ei saanud muidugi suuremalt osa wõtta endise kreisi kesskoha — Nikolskis asuwate nõukogude orgaanide tööst. Enne raioneerimist oli asunduse koolide seisukord tõesti raske. Puudusid kooliõpetajad, puudusid õpiabinõud.

Praegu aga on töö rahwuswähemuste koolides jalule seatud. On suudetud täiendada koolisid 3 uue õpejõuga. On awatud uus kool Almeshis. Eesti asundustes töötawad praegu Eesti rahwuswähemuse koolid: Opaarinos — 2 õpejõuga, Moloomas — 1 õpejõuga, Pereselentsheskis — 1 õpejõuga, Almeshis — 1 õpejõuga ja Starowertsheskajas — 1 õpejõuga (kõik esimeseastme koolid).

Koolid said uusi eestikeelseid õperaamatuid.

Soowida jätab lugemistubade warustamine uue kirjandusega. Selle ülesande läbiwiimine jäeti uuesti walitud raiooni täidesaatwa komitee hooleks.

Kongressil olid arutusel järgmised küsimused: kubermangu ja raiooni täidesaatwate komiteede aruanded, ainus põllumajanduslik maks, põllumajanduse ülewaade ja wäljawaated tulewikku, kaubandus ja kooperatsioon, riiklik kinnitus, töölis-talupoegade inspektsiooni aruanne, kontroll-kommisjonide töö ja nõukogude ehituse küsimus.

Kõikide küsimuste elaw läbikaalumine ja arutamine kongressi poolt on pandiks sellele, et kongressi saadikud — külanõukogude tegelased — nende pääl lasuwaid ülesandeid oskawad ja suudawad läbi wiia.

Wastuwõetud resolutsioonides esines kongress kõrgemate orgaanide poole soowiawaldustega järgmistes küsimustes: tarwis lihtsustada ainsa põllumajanduslikku maksu wõtmist, edendada põllumajanduslikku kooperatsiooni ja wõtta abinõusid tarwitusele koolide ja üldhariduslikkude asutuste wõrgu suurendamiseks.

Uude täidesaatwasse kommitesse waliti sm. Kanin, Uba, Niemenski, Losowski, Jelkin, Oja, Aksenow (nendest 4 wenelast ja 3 eestlast, kommuniste — 4, noorte ühingu liikmeid — 1, parteituid — 2).

Täidesaatwa komitee presiidiumi alalise töö pääle waliti sm. Kanin, Niemenski ja Losowski. K. W.

Noorte elu.

Leningradi kub.

Loome sidet Wene pioneeridega.

26. detsembril s. a. korraldas 16-nes 1. mai nim. pioneeride rühm pidu-õhtu, mis oli pühendatud sideme loomiseks Wene pioneeridega. Kohe kui Wene pioneerid meile ilmusid, tutwustasime neid oma ruumidega, seinalehtedega jne. Pääle selle hakkas pidu pääle, mis õige mitmekesise programmiga oli, kust ka Wene pioneeride numbrid ei puudunud. Enne seda oli weel wäike aktuse osa, kus muu seas Wene ja Eesti pioneerid teineteist wastastiku terwitasid. Järgnesid pidulikud numbrid, sport, wabalooming, laulud jne., mis kaunis hästi õnnestusid, kus, nagu öeldud, ka Wene pioneeride numbrid olid. Lõpuks olid weel mängud, mis iseäranis sidet kindlustasid. Kõik läks koduselt. Ukski ei teinud wahet „wenelase" ega „eestlase" wahel. Wiimaks lahkusid Wene pioneerid, sõbralikult jällenägemist soowides. Peaaegu kõigile jäi pidust hää mulje.

See näitab, et 16-nes 1. mai nim. pioneeride rühm pole ajast maha jäänud, ega ei aja rahwuslust taga. Ta ei tee wahet rahwa nime ega keele wahel, waid klassi wahel. Teades, et mida kindlam on side töölisteklassi wahel, seda ligemal on üleilmne rewolutsioon. Nõuda tegime siis sammu, mis meie ridasid suurendab.

Pioneer W. Korsmik.

Teadus ja tehnika.

Elektri puulõhkuja.

Prantsusmaal on laialdaselt tarwitusele wõetud elektri puulõhkuja jämedate ja oksliste puude tarwis.

Masin ei lõhu puid mitte hoobiga, waid tungiwa jõuga, mille tõttu puude lõhkumise juures mingit müra ei sünnita. Selle abinõuga wõib üks palk sekundi jooksul pilbasteks teha.

Unehaigus, kui enneaegse suguline küpsuse põhjus.

Saksa arsti Joni poolt on unehaiguse järelduseua awalikuks tehtud enneaegne suguline küpsus. Näituseks oli ühe 12 a. poisitese juures 13 kuud päraft haigust warajast suguliist arenemist märgata. Suguosad arenesid kui täiskaswanul, selja, jalgade jne. pääle kaswasid karwad, ilmusid wurrud jne.

Neid nähtused seletatakse unehaiguse tapwa tegewusega närwide süsteemis.

Uus kokkukäiw redel.

Tuletõrje alal on uueks leiduseks koguni uus redeli tüüp, mida pika ridwa kujul kokku wõib panna. Koosolles on seda koguni hõlbus kaasas wedada. Redel awatakse surwewedru abil, mis redeli otsa kinnitatud.

Tuletõrje mootorratas.

Tuntud firma „Indian" laskis mootorratta wälja, mis kahe inimesele määratud ja kõige-külgsete tuletõrje abinõudega warustatud. Need kaks inimest wõiwad tulekahju algul otsustawat abi anda. Nagu tegelikud katsed Ameerika linnades näidanud on, wõib selk mototsiklistisi suurt ja tõsist jõudu tulega wõideldes awaldada.

Nii on ühes linnas (Virginias) wiiest mootorrattast koosseisew selk aasta jooksul 323 tulekahju kustutanud, ilma et tuletõrje autosid oleks tarwitatud. Seesugused mootorrattad ühes warustusega tulewad 785 dollarit maksma (dollar 2 rbl.).

Raadio alalt.

Raadio zeppelinil.

Nagu ajalehed teatawad, on Saksamaal määratu suur zeppelin ehitatud 2000 hob. jõulise mootoriga. Uus zeppelin on raadio edastsaatjaga warustatud, mis telefoni kõnet 500 klm. ja telegrafeerimist 2000 klm. pääle wõimaldab. Wastuwõtja wõimaldab kuni 4000 klm. kauguselt wastu wõtta. Seega on zeppelin alaliselt kallastel olewate jaamadega ühenduses.

Mitmesuguist.

Leedus 56 inimest üle 100 aasta wanad.

Leedu elanikkudest on 56 inimest registreeritud, kes üle 100 aasta wanad. Neist on wiis 107 a. wanadusega, 7 — 120 a., 2 — 125 a., 1 — 140 a. ja 1 — 145 aastat wanad. Wiimane, Adam Wirschilas mäletab weel hästi kauget minewikku, jutustades Napoleon I sündmusi, kui ta oma wägedega Leedus oli.

Naastajad ja lapsekaswatus.

Saksa teadlane Frank uuris 100 terwet last üheist kunst kuni 24 kuu wanaduseni, et näha saada, missuguist mõju aastaaeg lapse kaswu pääle awaldab.

Lapsed olid üle aasta uurimise all, kusjuures neid iga nelja nädala järele kaaluti. Kaalumised näitasid, et lapsed kõige enam aprilli-, mai- ja juunikuus kaswawad, septembrist kuni nowembrini wähem ja detsembris, jaanuaris, juulis ja augustis sugugi ei kaswa. Frank seletab seda elu iseloomuga. Tähendatud kewadistel kuudel föötwad lapsed külluses seesugusid aineid, mis palju u. n. „witamini" sisaldawad; wiimaseid leidub kewadistes ainetes, samuti ka piimas.

Wõidulaenu 5. väljaloosimine.

20-rublalised wõidud.

29. detsembri hommikusel istangul langesid wõidud järgmiste obligatsioonide numbrite pääle kõigis kümnes seerias:

0000031	0633571	1192057
0004291	0639556	1215474
0006162	0655403	1216884
0012679	0675170	1222550
0053652	0695781	1235222
0063251	0703754	1304868
0065983	0704062	1307276
0118675	0704536	1310975
0137030	0728379	1313237
0145726	0739723	1314769
0156972	0741131	1317585
0166979	0741171	1321847
0182848	0783691	1328412
0183284	0790433	1338440
0202736	0798535	1359158
0210088	0802242	1377216
0223967	0820786	1394498
0274751	0824455	1397124
0277771	0826581	1416402
0290969	0834235	1436647
0296674	0857752	1483836
0299481	0865619	1487862
0314113	0874728	1498885
0318337	0879401	1525707
0326220	0887852	1528747
0376530	0918614	1560533
0385396	0932317	1590556
0399667	0933303	1627991
0425760	0935389	1656631
0438718	0943848	1678944
0455129	0959224	1734815
0461142	0970255	1769092
0465582	0971085	1773615
0468955	0975164	1786637
0469178	0987263	1815786
0470214	0999004	1819227
0482605	1034308	1830981
0484705	1061602	1856150
0505758	1066905	1859748
0514447	1072993	1873068
0543085	1084161	1880008
0554949	1099238	1887545
0554963	1105600	1898624
0563287	1137720	1905463
0563767	1138505	1973497
0590240	1154600	1993191
0609515	1156480	
0631242	1191000	

Õhtusel istangul, samal päewal, langesid wõidud järgmiste obligatsioonide numbrite pääle, samuti kümnes seerias:

0015725	0756533	1384611
0015938	0773458	1389338
0047578	0791368	1395376
0050394	0796468	1408150
0070677	0799770	1424143
0079659	0807322	1430020
0085186	0829549	1432670
0114315	0843075	1434605
0152207	0844953	1465466
0174183	0847163	1479920
0195473	0866467	1493433
0195884	0868971	1512085
0199396	0883860	1550597
0200504	0894990	1554980
0205655	0901139	1578889
0221321	0909897	1581367
0227174	0915686	1588149
0272416	0923372	1591058
0276347	0932180	1593255
0287126	0973318	1595550
0289586	0978292	1602492
0291449	0992574	1616392
0309696	1001827	1626516
0324323	1007542	1633673
0364819	1015854	1654733
0373668	1018151	1683173
0399909	1025426	1703161
0409486	1025870	1711863
0413956	1027476	1714745
0427693	1046911	1735887
0475648	1056208	1744790
0477872	1065817	1746851
0481637	1070571	1755589
0482963	1076713	1758629
0495856	1125138	1759310
0497833	1125564	1760840
0509469	1125804	1765789
0511637	1129545	1767403
0529056	1132184	1770915
0529643	1163380	1771820
0547099	1167292	1788857
0554996	1168364	1795528
0555127	1186929	1805903
0557101	1194720	1810059
0568052	1198188	1835998
0592199	1210830	1846379
0592869	1243839	1853225
0598946	1249722	1877165
0600039	1255018	1881242
0600095	1267224	1898102
0639783	1277050	1907791
0652722	1279215	1910653
0654079	1281312	1924757
0657951	1324422	1954721
0664434	1329502	1956468
0692136	1338852	1958466
0710213	1339013	1959572
0715115	1367182	1971202
0716352	1378756	1982642
0730241	1379509	

50-rublalised wõidud.

0197702	0479883	1416413
0456055	1275648	1800247

Kirjawastused.

Aestaja poiss, Kiwijärwes. Kas Teie ei hakkaks meile järjekin lalt sõnumeid saatma? See oleks wäga soowitaw.

Sm. Leppe, Kuubani obl. Ulikooli saamiseks tuleb saada oma partei wõi noorsoo organisatsiooni ringist soowitus, millega tarwis pöörata kreisi wõi kub. komiteesse ühe koha saamiseks ülikooli, mis selle kubermangu jaoks on määratud. Lähemalt wõite teateid saada kohalikult kreisi wõi kubermangu haridusosakonnalt.

Organisaator, Pärnamäel. Waata eelmine wastus. Wõib ka stipendiumi saada. See selgub kooli wastuwõtmise juures.

G. W., Samaara kub. Piimatööstuse organiseerimisest kirjutage tingimata. „Wanadest sakslastest" kurjutage siis, kui meie saame „Edasi" kaudu nende pääle wähegi mõju awaldada. Muidugi on kasulik awaldada „Edasis" ka sarnaseid sakslaste elu külgesid, millest wõiwad Eesti asunikud eeskuju wõtta. „Edasi" kirjasaatjad saawad kõik kaasanded pääle raamatute. Raha saime kätte.

Nõges, Kamenkas. Kui klubi annud raha jõulupuu korraldamiseks koolilastele, siis talitas ta täitsa õieti, sest kõik usulised kombed on koolist wälja heidetud. Koolinõukogu otsus korraldada jõulupuud, käib nõukoguwalitsuse korraldusste wastu. Kirjutage lähemalt klubist.

Usminlane. Tellimise raamatu saadame wälja. Kas Teil sääl on ajalehe sõprade ring?

Tasuja. Kirjutage midagi asjalikumat. Luuletused ei lähe, on nõrgad. Wõib olla leidub ümbruses midagi huwitawat, millest kirjutada maksab.

A. L., Plüssast. Kui juba on olemas koha pääl kooperatiiw, siis teise kooperatiiwi asutamine ei ole otstarbekohane. Kui kooperatiiw töötab halwasti, siis tarwis teda arstida. Selleks tuleme teile abiks. Saatke meile tõenalusel seiswad andmed kooperatiiwi tegewusest, tooge eelile ta nõrgad küljed, wead, puudused ja te tegelaste mittewastaw tegewus ning omad arwamised, mida asja lahenduseks ette tuleb wõtta, siis aitame omalt poolt „Edasi" abil kooperatiiwi tegewust paremale järjele tõsta.

Asuge ise ka tööle ja tõmmake teisi kaasa.

Teadaanded.

L. T. Kommunistlikus Ülikoolis algab õpetus 8. jaanuaril kell 9 hommikul. Kõiki õpilasi palutakse selleks ajaks kohale ilmuda.. Kooli juhatus.

Haridusmaja kirjandusringi istang on kesknädalal, 7. jaanuaril, kell 8 õhtul. Päewakorras referaat kirjanduse teooriast. Et töökawas wastuwõetud algusjoontega tutwuneda, oleks tingimata soowitaw ka nutel liikmetel juba ilmuda. Ringi wanem.

Kolmapäewal, 7. jaanuaril kell 8 õhtul on **Haridusmaja teaatri ringi üldkoosolek**, millest kõik teaatri ringi sissekirjutanud liikmed osa wõtma peawad.

— Reedel, 9. jaanuaril kell 8 õhtul on **laulu ringi** koosolek, millest osa wõtma kutsutakse kõik endised laulukoori liikmed, kui ka need, kes sinna astuda soowiwad.

— Laupäewal, 10. jaanuaril kell 8 õhtul on kõikide Haridusmaja ringide üldkoosolek 22. jaanuari lawastuse wäljatöötamiseks.

Ü. K. R. instruktor.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Teisipäewal, 6. jaan.
kell 8. „Emake maantee."
Kolmapäewal, 7. jaan.
kell 8. Teaatri pääkoosolek.
Wast. instruktor-oranisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
«Дон-Жуан».
Akadeemiline riiklik draama teaater
«Волчьи души».
Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Авантюрист".
Riiklik suur draamateaater
«Слуга двух господ».
Rahwamaja
„Король бокса".
Teaater „Юных Зрителей".
„Проделки Скапена".
Muusikaline komöödia
„Дорина и случай".
Pasjash
Панталоны.

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Teisipäewal, 6. jaan. kell 8 õhtul
Teise astme marksistlik-leninismi ringi järjekordne istang.

7. jaanuaril s. a. kell 2 päewal
Smolnõis, Eesti sektsioon.
kõigi linnas tegutsewate õhtuste parteikoolide ja marksistl.-leninismi ringide juhatajate
koosolek.
Päewakorras:
1) Ülewaade parteikoolide ja ringide tööst.
2) Metoodilised näpunäited ringide töös.
3) Jooksmad küsimused.
Osa wõtma kutsutakse kõik wabrikute, asutuste ja koolide juures parteikoolide ringide juhatajad.
W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Kolmapäewal, 7. jaanuaril s. a.
Kõne-õhtu
Aine: Lenin ja Oktoobrirewolutsioon
Kõneleb sm. Isak.
Algus kell 8 õhtul.
Sisseminek waba kõigile.
Järgmine kõne-õhtu aine üle „Lenin ja 1905 aasta rewolutsioon" on 14. jaanuaril.
W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Petr.-Wiiburi poole Eesti tööliste klubi.

Kolmapäewal, 7. jaanuaril
Kõne-õhtu.
Aine: „Lenin ja 1905 aasta".
Kõneleb sm. A. Hansow.
Algus kell 8 õhtul.
Sisseminek waba kõigile.
W. K. P. Leningr. kubkomi agit.-prop. osakonna Eesti sektsioon.

Dr. Grünberg Wõrastuije (end. Znamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobr.-prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 hom. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Suguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste-, sünnitamise-, kõrwa-, hamba-, kurgu-, nina- ja suguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid eriaiadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wee-elektrihaigemaja
Znamenskaja uul. nr. 5, krt. 3. Kõhusoolikate, südame, raswanemise, rheumatism, kangestus, hüsteeria, neurasteenia, halwatus, seljakuiwus, jõuetus. Wastuwõtt kella 5—9 õhtu. Telef. 212—31.

Kusnetski haigemaja Kusnetski, 7, telef. 181—52. Wastuwõtm. kõikides spetsprofessorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsuli. **Unemalel met.** järelwaatamine ja arstimine. **Sifilis 606 914 tripper** teraw ja krooniline. **Suguwõimetus** masf. ja elektrif., hambaarstim. ja kunstlik hamb. Arstide kutsum. kodu.

Wil. welsker-ämmaemand
H. R. Witkun - Kolpakowa uuendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi raskejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigused. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sisseküik paraadukest.

Welsker-ämmaemand masfash, nõuanded, abi raskejalgsetele ja sünnitajatele, naistehaigused, alaline arst. Mohowaja uul., nr. 18, krt. 3, sisseküik hoowist

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 353.